Bor dobbelt så stort

Vi bor mer enn dobbelt så romslig og bruker ikke lenger en halv årslønn på et kjøleskap. Mye har skjedd med norske hjem på femti år.

På verdenstoppen

Norge er på toppen i Europa når det gjelder å bo romslig. I dag har vi i gjennomsnitt 52 kvadratmeter hver å bo på. I den første sammenlignbare målingen fra 1967 var arealet 27 kvadratmeter per person. For femti år siden hadde vi bare litt over 20 kvadratmeter, anslår Byggforsk.

To tredjedeler av oss bor i enebolig. Den høye andelen skiller oss fra resten av verden.

- Vi er et eneboligland. Det er blitt forklart med at vi har vært selveiende bønder, mens folk i andre land har vært underlagt en godseierstand. Tradisjonen med å bygge selv har også selvfølgelig mye å gjøre med at vi er få mennesker i et stort land. Viktigst er kanskje likevel den kulturelle overleveringen som skjer ved at så mange av oss har vokst opp i enebolig, sier Jon Guttu, forsker ved Norsk institutt for by- og regionsforskning (NIBR).

Nå i november er det femti år siden Nordens største byggevaremesse Bygg Reis Deg ble arrangert for første gang. 60 000 mennesker besøkte messen inne på Akershus festning, bare litt færre enn antallet besøkende på fjorårets messe på Lillestrøm.

- Men forskjellene er likevel store. Den gangen handlet det om økonomi og vareknapphet. Nå er veldig mye av fokuset på estetikk. Nordmenn har penger og bruker 30 milliarder kroner i året bare på å pusse opp boligene sine, sier Andreas Bure i Bygg Reis Deg til nyhetsbyrået Newswire.

Bedre råd

Da den første Bygg Reis Deg-messen ble arrangert, var Norge fremdeles preget av krigen.

- Det var vanskelig å få tak i byggevarer. På grunn av rasjoneringen var det for eksempel ikke lov å bygge hytter av nytt materiale. Derfor plukket man fra hverandre paller og gjenbrukte disse, sier Andreas Bure.

Det var også betydelig dyrere å fylle husene innvendig. Et kjøleskap fra Electrolux kostet 3200 kroner, eller halvparten av en gjennomsnittlig årslønn i 1954. Luksusgodet krevde ikke bare penger, men også kjøpetillatelse.

Da var komfyrene mer overkommelige, og vanlige. Mange av dem ble dessuten produsert i Norge. En Beha-komfyr på 50-tallet kostet 6-700 kroner, eller nesten 8000 kroner i dagens pengeverdi.

Også trafikkbildet har endret seg en del i løpet av de samme femti årene. I annonseringen av den første byggevaremessen ble publikum gjort oppmerksom på at det var "godt med parkering i Kongens gate".

FAKTA OM NORSKE BOLIGER:

50-tallet: Tiåret starter med stort boligunderskudd, men allerede i 1953 bygges det 38 000 nye boliger. Flertallet av de nye leilighetene har tre rom, kjøkken, bad og wc. I 1954 er ti prosent av landet uten elektrisk strøm. I Troms og Finmark er 50 prosent uten innlagt vann og bad, i Oslo er det bare fire prosent som ikke har vann. Den første drabantbyen i Norge, Lambertseter, bygges i 1955.

60-tallet: Tilflytting til byene skaper fortsatt stor boligetterspørsel. I 1967 har 55 prosent eget bad og 68 prosent eget wc. Samme år har 74 prosent kjøleskap og 69 prosent vaskemaskin. 44 prosent har hustelefon. Musikkanlegg begynner å bli utbredt.

70-tallet: Boligkøene er borte. Fokus på energiøkonomisering fører til bruk av mindre vindusflater og bedre isolasjon. 52 prosent har telefon. I løpet av tiåret øker andelen hus med TV fra syv til 52 prosent, fargene kommer i 1975. Samme år har bare tre prosent oppvaskmaskin. I 1973 har 60 prosent fryseboks.

80-tallet: Kraftig økning i boligprisene i perioden 1984-87. Gjennomsnittlig boligareal passerer 100 kvadratmeter. Telefonkøene avvikles. Halogenlampene kommer. I 1985 hadde 81 prosent fjernsyn, ni prosent video. Røykvarslere blir påbudt. Tyverialarmer begynner å bli vanlig. Det samme gjør mikrobølgeovner.

90-tallet: De første årene er preget av sammenbrudd i boligmarkedet. Etter hvert får vi en økning av små leiligheter for små husholdninger. På begynnelsen av tiåret har 92 prosent fryseboks, 37 prosent oppvaskmaskin og 89 prosent vaskemaskin. 33 prosent har hjemme-PC i 1994, fem år senere er antallet doblet.

(Kilde: Fra årestue til smarthus, Grytli/Støa)